

***Sustainist* Nico Wissing wil de grenzen laten bewegen**

Gedragsverandering bij ontwikkelende partijen als missie

Je kunt hem het best een visionair in de tuin- en landschapsarchitectuur noemen. We spreken over Nico Wissing uit het Achterhoekse Megchelen. Want Wissing 'doet' niet aan tuinen, althans niet in de traditionele zin van tuinen en landschappen. Wissing 'doet' in wonderbaarlijke projecten. Zijn eigen werkruimte geeft meteen iets van zijn visie weer. Een desktop ontbreekt. Zijn werktafel is overladen met allerlei materiaal. Drie platen met mos staan tegen de binnenmuur. Vanuit het kantoor kijk je uit op Wissings zonnepanelenpark en zijn boomhut.

Auteur: Broer de Boer

De NL Greenlabel duurzame tuin op de Floriade 2012.

'We leven tegenwoordig te weinig met de natuur en we houden te weinig rekening met de natuur. We zadelen onze aarde en onze kinderen op met zaken die niet meer in de natuur kunnen terugkeren als ze afgedankt of versleten zijn. De mens is de wereld aan het uitputten.' Dat zijn Wissings eerste woorden tijdens ons gesprek. Toch is deze tot in Japan gelauwerde ontwerper van tuin- en stedelijk groen verre van een doemdenker. 'Het is bij mij geen bevestiging, maar een bezieling om natuurlijke, eerlijke materialen te gebruiken.' Het boek 'Sparren voor duurzaam leven', geschreven met coauteur Lodewijk Hoekstra, illustreert dat prachtig. Wissing: 'Het sedumdak van mijn kantoor, met een helling van 45 graden, legde ik ruim twintig jaar geleden al aan. Nog zie ik voor me hoe de mensen meewarig hun hoofd schudden... Maar sinds de crisis sta ik met mijn ideeën en projecten volop in de spotlights.' Eigenlijk kunnen we Wissing nog het best een *sustainist* noemen, een term die Michiel Schwarz introduceerde in het nieuw modernisme. Maar hij is ook iemand die een gedragsverandering wil bewerkstelligen bij ontwikkelende partijen.

Visie

Wissings visie is dat we de materialen die worden toegepast bij tuin- en landschapontwikkeling uiteindelijk weer volledig aan de natuur/de aarde terug moeten kunnen geven. En van die in praktijk gebrachte duurzaamheid geeft hij prachtige voorbeelden. 'Dus zonder sporen, zoals toxische stoffen, na te laten op de aarde. Gebruik hout dat je ook een tweede leven kunt geven en neem

bio-based producten in plaats van kunststoffen waarvoor fossiele grondstoffen nodig zijn, zoals een kluitverankering of potten op basis van aardappelzetmeel', verduidelijkt hij. 'Wat mij betreft zijn dat dus per definitie niet de producten die je in de catalogus van elke bouwmarkt terugvindt. Die producten hebben niets van doen met de natuurbeleving die ik zo belangrijk vind: banken of vlonderplanken geproduceerd uit Braziliaans hardhout en turfstrooisel voor Rododendrons uit Rusland zijn voor mij taboe. Al was het alleen maar omdat het transport al een negatieve impact heeft op onze aarde. Gebruik dus lokaal geproduceerd Robiniahout en wilgentenen. Daarmee kun je toch ook prachtige vlonders c.q. buitenmeubilair maken? En wat die Rododendrons betreft: veredel ze zo, dat ze

dat zure strooisel niet meer nodig hebben om te floreren. Bij een pas geplante boom zal ik dus geen gewolmaniseerde houten steunpaal adviseren. Het is toch op zijn minst merkwaardig te noemen dat we twee bomen moeten kappen om als steunpaal te dienen voor die ene nieuw aangeplante boom? Ik heb in mijn projecten laten zien dat je een oud stuk hout ook een totaal nieuwe bestemming kunt geven.' Wissing duidt hier op de tuin van het Waterschap Rijn en IJssel in Doetinchem: een van zijn mooiste projecten, zoals hij zelf zegt.

Netheidscomplex

Duidelijk is dat Wissing niet het type traditionele tuin- of landschapsarchitect is die een gemeente op weg gaat helpen om standaardperkjes en -gazonnetjes te tekenen. Projecten die moeten voldoen aan een bepaalde beeldkwaliteit en/of onderhoudseisen, staan niet op zijn professionele netvlies. Zodra ik als redacteur over het gebruik van Roundup op bestrating begin, reageert hij heftig: 'We wisten niet dat het middel zo slecht was voor mens en milieu, maar nu we het weten, moeten we per direct stoppen, volgens mij.' Gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is voor hem dus taboe. Wissing: 'En we moeten eens stoppen in Nederland met ons netheidscomplex. Onkruid op straat: ga het plukken als het je stoort. Mos tussen de voegen van tegels of straatstenen? Stimuleer het. Het staat toch mooi? Zie het als een uitdaging. Waarom zaaïen we geen laagblijvend gras tussen de voegen? En al die blaadjes die we direct moeten opruimen als ze gevallen zijn... Kies voor een andere natuurbeleving. We zijn een deel van de natuur en we mogen de natuur weer voelen. De tijd is er rijp voor.'

Tuin van waterschap Rijn en IJssel.

Kantelpunt

'We zitten echt op een kantelpunt in de geschiedenis', concludeert Wissing. 'Vanuit het holoceen komen we in een totaal nieuwe era, het antropoceen; een periode waarvan men later zal zeggen dat vanaf dat moment de menselijke activiteiten aantoonbaar in relatie gebracht kunnen worden met klimatologische veranderingen op de aarde.' Deze uitspraak zou doen vermoeden dat Wissing in een deux-cheveaux-tje rijdt en geitenwollen sokken draagt, maar dat is bezijden de waarheid. Wissing: 'Ik heb een visie en een missie, maar dat betekent niet dat ik vind dat we niet van ons leven mogen genieten.' En gezien de tien jaar oude, dure middenklasser brengt onze sustainist dat ook in praktijk. 'Elk jaar een nieuwe auto, dat zou nog slechter zijn voor de aarde'. Maar mijn gastheer zit wel vol wonderlijke invallen. Hij wijst op boomhutten, zo'n 100 meter vanaf zijn kantoor: 'Daarin trek ik me soms terug, om te na te denken, en ik neem zelfs wel eens relaties mee om er te brainstormen. Verblijven in een groene

omgeving stimuleert je creativiteit.' En als uit een snel ontladende accu passeren producten en projecten de revue. Zoals die ene tuin in Japan, waar een tuinhuisje geplaatst werd gebaseerd op een verfrommelde papieren zak. Hij won er een prijs mee. Of het project van de Ulftse DRU-fabriek, waar hij lokale producten gebruikte om er een mooi geheel van te maken.

'We zitten echt op een kantelpunt in de geschiedenis'

Wissings Ecodroom

Hoe ziet Wissing de stad van de toekomst?

Wissing doet zijn ogen dicht en mijmert: 'Ik denk niet aan het hemelse Jeruzalem, maar aan het aardse Babylon met zijn hangende tuinen. Ik noem het mijn Ecodroom. Je kent misschien de duurzame tuin van NL Greenlabel op de Floriade 2012; daar lijkt het een beetje op. Maar die tuin is heel passief. In mijn Ecodroom leeft en werkt

men. Er is sprake van logistiek, er zijn kinderen die naar school gaan en we gebruiken allemaal materialen en methoden die we duurzaam noemen, of nog liever: goed voor de aarde. We leven weer dicht bij de natuur, gebruiken lokaal geproduceerde materialen en dito gekweekte producten. Kortom, we leven in een wereld waar de zaak weer in balans is. En in mijn Ecodroom oogsten we ook onze eigen producten. We werken, studeren en wonen in duurzame gebouwen. Ik zie ook duidelijk bestrating voor me die energie produceert en op elektriciteit rijdende auto's die 's avonds de energie leveren voor onze woning.'

Gezondheid

'In mijn Ecodroom wordt verder in gezondheid en in groen geleefd, want worden we ons er niet steeds sterker bewust van dat groen en natuur een heilzame werking hebben op ons gemoed? Als mensen zijn we het contact met de natuur en het groen volledig verloren. In de stad bouwen we tegenwoordig tuinen die niets met groen te

maken hebben. De inrichtingsmaterialen halen we uit de catalogus van die ene bouwmarkt: kunstgras, een schutting van hechthout, enkele tegels en hortensia's.' Wissing laat zijn afkeur hierover duidelijk merken. Maar ook bij de werkwijze van sommige planten- en boomkwekers heeft hij zo zijn bedenkingen, want: 'Ik zie vaak dat planten- en boomkwekers zich er niet eens bewust van zijn dat ze met het kweken van hun producten de natuur, onze aarde en de samenleving geweld aandoen', zegt hij. 'Het is toch triest dat je mensen die op hun eigen wijze zo nadrukkelijk met natuur bezig zijn, daarop moet wijzen? Maar om terug te komen op mijn droom: ik zou graag in Nederland een aantal centra willen ontwerpen waarin ik mijn gedachten kan uitwerken, zoals in mijn Floriadetuin te zien was.'

Achterhoek

'Eigenlijk is de Achterhoek, waar ik leef en werk, het model voor mijn ideaalbeeld, voor mijn Ecodroom', verzucht Wissing. En dat verduidelijkt hij als volgt: 'De rust, het groen en de gemoeidelijkheid mag ik bekend veronderstellen. Maar de Achterhoek biedt nog meer! Verschillende organisaties en het bedrijfsleven in de Achterhoek haken aan bij mijn ideeën die ik al 30 jaar koester. Zo heb ik de 1.000 vierkante meter grote duurzame tuin van de Floriade in Doetinchem mogen heropbouwen. En ik constateer dat de crisis het regionale bedrijfsleven in de Achterhoek creatief maakt. Bedrijven weten me nu opeens te vinden om nieuwe, duurzame producten te ontwikkelen. Daarbij ondervindt de maakindustrie

veel steun van het Achterhoeks Centrum voor Technologie, waarvan directeur Martin Stor de kar trekt. Gezamenlijk werken we aan nieuwe, unieke producten die in hun levenscyclus weer helemaal in de natuur kunnen opgaan en geen sporen achterlaten als we erop uitgekeken zijn.' Volgens sustainist Wissing kan duurzaamheid dus een impuls geven aan de regionale economie. Wissing gelooft bij zijn tuin- en landschapsprojecten ook in lang vergeten lokale producten. Zo komt 'oer' ter sprake, een bruine harde grondstof waaruit vroeger ijzer geproduceerd werd en die ook als bouw materiaal kon dienen. Oer is nog altijd aanwezig in het driestromenland van Oude IJssel, IJssel en Rijn, waar het Gelderse Megchelen ligt. 'Dat is typisch zo'n lokaal product waar we best nog iets mee kunnen doen', mijmert Wissing.

'Crisis maakt het bedrijfsleven in de Achterhoek creatief'

Producten

In zijn tuin- en landschapsontwerpen, maar ook in grotere projecten, zoals woonwijken, laat Wissing uitsluitend materialen toepassen die aan zijn normen voldoen. Ze zijn voorzien van het NL Greenlabel, ook een bedenkfel van Wissing. 'Pas op', waarschuwt hij, 'dit is beslist geen keurmerk. Het is een teken dat het product of de grondstoffen daarvoor voldoen aan een aantal basiseisen en daarop gemonitord zijn; eisen wat betreft afstand en transportwijze, samenstelling,

bedrijfsvoering, biodiversiteit, onderhoudsniveau, gewasbescherming en duurzame energie.' Hoe beter een product hierop scoort, hoe hoger de waardering. Het NL Greenlabel A geldt als de hoogste waardering. Er komen steeds meer mensen die belangstelling tonen voor dit concept, dat ook voor nieuwe woonwijken toe te passen is. De Plantsoensingsel Noord in 's-Heerenberg is hier een goed voorbeeld van. De NL Greenlabellijst telt inmiddels zo'n 150 producten, variërend van plantmateriaal tot cortenstaalbakken.

'Wissing zit vol met wonderbaarlijke invallen'

Floriadetuin 2012

Een klein voorproefje van Wissings Ecodroom kunt u dus bewonderen aan de Plantsoensingsel Noord in 's-Heerenberg. Ook de duurzame tuin van NL Greenlabel op de Floriade 2012 was zo'n voorproefje. Deze circa 1.000 vierkante meter tuin, waarin uitsluitend duurzame materialen waren gebruikt, is namelijk in Doetinchem opnieuw opgebouwd. En wat Wissing betreft, wordt dit concept landelijk uitgerold tot grotere centra, misschien wel tot een complete stad aan toe. Een van de NL Greenlabel-producten die toegepast zijn in de tuin in Doetinchem is olivijn. Het is een soort steenslag, feitelijk een mineraal, dat als halfverharding bruikbaar is in tuinen, parken en golfbanen. Een product dat CO2 opneemt... En dat past uitstekend in het concept van Wissings stad van de toekomst.

Wissing ziet in zijn Ecodroom auto's zelfs energie leveren.